

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

**Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну**

**СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**

«Педагогічний малюнок»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма Середня освіта «Образотворче мистецтво»
Спеціальність 014 «Середня освіта»
Спеціалізація: 014.12 «Образотворче мистецтво»
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1
від «2» вересня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Педагогічний малюнок
Викладач (-і)	Дяків Марія Володимирівна
Контактний телефон Викладача	+38 0679586553
Е-mail викладача	maria.dyakiv@pnu.edu.ua
Формат освітнього компонента	офлайн/онлайн
Обсяг освітнього компонента	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Четвер, 15.00-16.00
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>У підготовці художника-педагога важливим компонентом навчальної програми є «Педагогічний малюнок», що сприяє закріпленню знань та умінь з рисунку, композиції, перспективи тощо. В запропонованому курсі студенти мають можливість теоретично та практично опанувати методики роботи над малюнком простих предметів побуту та гіпсових форм, натурних зарисовок пейзажу, гіпсової голови та портрету людини в різних ракурсах. Для майбутніх педагогів важливими є знання про підходи до викладання малюнку у закладах дошкільних, шкільних, позашкільних, професійно-технічних, вищих. Тому <i>предметом</i> вивчення навчальної дисципліни є засвоєння педагогічного досвіду викладання малюнку за певною методикою. Зокрема, вивчається досвід вітчизняних художників-педагогів, які пропонують поетапність виконання того чи іншого зображення.</p> <p>На вступних лекціях до освітнього компоненту окреслюються основні питання педагогічного малюнку, його роль у формуванні професійних компетентностей педагога, методики за якими майбутні фахівці галузі працюватимуть з учнями. Підготовчим етапом педагогічного малюнку є ознайомлення студентів з провідними методиками ведення роботи, вивчення педагогічного досвіду, аналіз останніх розробок щодо викладання педагогічного малюнку. Курс передбачає аудиторну та самостійну роботу, що є взаємопов'язаними і доповнюють один одну. Завдяки пропонованим темам здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти здобудуть необхідні знання, вміння та навички над методикою роботи в малюнку для подальшого застосування у педагогічній діяльності.</p>	
3. Мета та цілі освітнього компонента	
<p><i>Мета</i> вивчення курсу «Педагогічного малюнку» полягає у досягненні професійної підготовки майбутнього вчителя в галузі образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва та дизайну.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових блоків:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичні та практичні основи педагогічного малюнку. 2. Методики малювання. <p>Згідно тематичних завдань визначені основні <i>цілі</i>, а саме: вивчення теорії формування методик малюнку в аспектах розвитку художніх практик; засвоєння етапів роботи над різноманітними зображеннями; генерування власних ідей в педагогічному процесі; адаптація набутих знань в практичній роботі.</p> <p>Програм освітнього компоненту містить апробовані завдань викладання педагогічного малюнку викладачів кафедри методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та дизайну Навчально-наукового інституту мистецтв Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника. Згідно мети освітнього компоненту, яка полягає</p>	

у навчанні студентів методики виконання завдань з рисунку та живопису, використано принцип поетапного ведення роботи над натурним зображенням в аудиторії від компонування та вимірювання пропорцій до тонального та кольорового рішення. Знання ходу ведення роботи над педагогічним малюнком важливе як для художника-педагога так і для учня. Динаміка сучасної художньої освіти сьогодні спрямована на розробку інноваційних форм навчання. В мистецькій освіті збережена класична основа малювання, що є підґрунтям для впровадження новітніх апробаційних методик. Педагогічний малюнок в контексті підготовки майбутнього художника-педагога виконує функцію систематизації набутих знань та умінь з рисунку та живопису. Цей освітній компонент навчальних програм спрямований на методичне забезпечення майбутнього художника-педагога до виконання творчих завдань з учнями. Практичне значення навчання педагогічному малюнку – посилення аналітичного мислення, інтеграція творчих здібностей у педагогічний процес, формування актуальних художніх методик роботи в процесі малювання.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською - державною мовою; здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ - у навчанні і на практиці; здатність використовувати засоби художньої виразності у сучасному полікультурному просторі.

ЗК 5. Здатність вчитися самостійно й автономно, розробляти власну траєкторію саморозвитку упродовж навчання в університеті та усього життя.

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї, вміння диференціювати традиційні та інноваційні способи вирішення завдань та знаходити межі їхнього застосування у навчально-виховному процесі.

Фахові компетентності.

ФК 1. Здатність до теоретичного освоєння мистецької спадщини, фахової орієнтації у сучасному світовому та українському образотворчому просторі.

ФК 2. Володіння образотворчою грамотою на рівні, необхідному для сприймання, оцінки та створення художнього образу.

ФК 3. Здатність до практичної та оцінної художньої діяльності.

ФК 5. Здатність використання комп'ютерних технологій у процесі виконання творчих завдань.

ФК 6. Здатність до творчої, художньо-педагогічної, організаторської та художньо-естетичної діяльності, спрямованої на духовний і культурний розвиток особистості.

ФК 9. Здатність до застосування в освітньому процесі сучасних художньо-педагогічних технологій.

ФК 12. Здатність застосовувати образотворче мистецтво як засіб естетичного виховання школярів.

ФК 13. Здатність застосовувати сучасні методики і освітні технології для забезпечення якості оволодіння основами образотворчості в закладах загальної середньої та позашкільної освіти з образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва, початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах з поглибленим вивченням образотворчого мистецтва.

Програмні результати навчання

Знання та розуміння.

ПРН 3. Знання етапності процесу формування уявлень про сутність, види та жанри мистецтва; оперування системою мистецьких знань, художньо-естетичних понять і категорій, необхідних для викладання образотворчих дисциплін у школі та позашкільних закладах.

ПРН 4. Знання шляхів розширення і збагачення художньо-естетичного досвіду, опанування художніми вміннями та навичками з метою повноцінної практичної художньої діяльності, підвищення професійної майстерності.

Застосування знань та розуміння.

ПРН 5. Вміння використовувати власні знання в процесі освітньо-практичної діяльності.

ПРН 6. Формування художньої компетентності школяра: знання, уміння, досвід, особистісні якості для успішної художньої діяльності усвідомлюючи відповідальність за її результати.

ПРН 9. Розвиток загальних творчих здібностей; стимулювання образного мислення, формування навичок художньої самоосвіти розвинену особистість.

ПРН 12. Уміння здійснювати усний, письмовий та тестовий контроль на заняттях, планування та корекцію результатів навчання, творчого розвитку; вести облік результатів контролю знань, умінь та навичок.

Формування суджень.

ПРН 13. Здатність керувати художньо-творчою діяльністю учнів, враховуючи їх вікові та індивідуальні можливості, спонукати до самореалізації та самовдосконалення.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	6
Практична робота	24
Самостійна робота	60

Ознаки освітнього компонента

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
5	014 «Середня освіта»	3	нормативний

Тематика освітнього компонента

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Методи роботи над педагогічним малюнком.	2		
Тема 2. Техніки педагогічного малюнку.	2		
Тема 3. Інструменти та матеріали педагогічного малюнку. Безпека життєдіяльності практичної роботи з інструментами та матеріалами для творчості.	2		
Тема 4. Методика вивчення перспективи на замальовках частини інтер'єру.		2	10
Тема 5. Малюнок рослинних форм. Спостереження та пізнання їх особливостей у поетапному ході ведення завдання.		2	5
Тема 6. Педагогічний малюнок гіпсових фігур простих та складних за формою (розетка, геометричні форми тощо) з поетапним відтворенням ходу роботи.		4	5
Тема 7. Анімалістичний малюнок. Спостереження та пізнання особливостей зображення тварини у поетапному ході ведення завдання.		4	5
Тема 8. Педагогічний малюнок чучела птаха з поетапним відтворенням ходу роботи.		4	5
Тема 9. Малюнок пейзажу. Спостереження та пізнання його особливостей у поетапному ході ведення завдання.		4	

6. Система оцінювання освітнього компонента

Загальна система оцінювання освітнього компонента	Вид контролю – залік. Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 60 балів, Контрольна робота – 10 балів; Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 30 балів.
Вимоги до письмових робіт	-

Практичні заняття	Максимальна оцінка – 100 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань
Підсумковий контроль	Форма контролю - залік; Форма здачі – практичне виконання завдань.

7. Політика освітнього компонента

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням

<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

2. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozenia-pro-osp_7-redaksia.pdf та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.

4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Книга вчителя дисциплін художньо-естетичного циклу: Довідковометодичне видання /Упоряд. М.С.Демчишин; О.В.Гайдамак. Харків, 2006. 768 с.
2. Масол Л.М., Гайдамака О. В., Белкіна Е. В., Руденко І. В. Методика навчання мистецтва у початковій школі. Харків, 2006. 256 с.
3. Михайленко В.С. Основи композиції. Київ: Каравела, 2004. 304 с.
4. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва. Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін. Київ: Освіта України, 2008. 274 с.
5. Піддубна О. М. Педагогічний малюнок як основа професійної підготовки майбутнього вчителя образотворчого мистецтва у процесі вивчення предметів «Малюнок» і «Живопис» // Актуальні питання мистецької педагогіки. 2016. Вип.5. С. 92 – 96.
6. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька. Київ : ІЗМН, 2002. 270 с.
7. Рудницька О.П. Основи викладання мистецьких дисциплін. Київ: АПН України, 1998. 183 с.
8. Сухенько В. О. Рисунок. Навчальний посібник. Київ: «BONA MENTE», 2004. 184 с., 125 іл.
9. Туманов І. М. Морфологічні основи формоутворення в мистецтві та їх значення для прояву явищ взаємодії, синтезу та симбіозу мистецтв // Традиції та інновації у вищій

архітектурно-художній освіті. 2015. Вип. 1. С. 60 – 66.

10. Туманов І. М. Рисунок, живопис, скульптура: Навчальний посібник. Львів: Аверс, 2010. 496 с.

Додаткова література:

1. Барбіна Є.С. Формування педагогічної майстерності вчителя в системі неперервної педагогічної освіти. Неперервна професійна освіта: теорія і практика : зб. наук. праць. Ч 2. Київ, 2001. С. 181–185.

2. Бех І. Д. Виховний простір у розвитку особистості. Вища освіта України. №3 (додаток 1). Тематичний випуск «Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології». 2012. Т. 1. С. 56-67.

3. Завітренко Д. Ж., & Снісаренко І. Є. Образотворча діяльність як засіб корекційно-виховної роботи дітей з вадами інтелекту. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки, (206). 2022. С. 126-132.

4. Педагогічний малюнок: Програма навчальної дисципліни. Луцьк: Поліграфічний центр «Друк Формат», 2017. 20 с.

5. Шпитальова, О. Педагогічний малюнок в системі професійної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва // Молодий вчений. 2019. 5 (69). С. 460-463.

Викладач: Дяків Марія Володимирівна,

доцент кафедри методики викладання
образотворчого і декоративно-
прикладного мистецтва та дизайну